

בא סימן פרק ששי גדה

מ.מ.

עין משפט נר מצוה

א [מיי] פכ"ג מהל' כלס
היל' ופכ"ג מל' טו:
ב ג א מיי פ"ז מהל' פנה
אלומה הל"ז פייט מהל'
כלס הל"ז מהל':
ד ו מיי פייט מהל' כלס
הלכה א:

תוס' הרא"ש

בשר למי חטאת. והא
דאמרינן כל מעשה בכלי
גללים כלי אדמה נעשית
היינו בו ימים שמזוין כל
כהן השורף את הפירה
והחמירו שם לפי שהקילו
לשמארו להורגיא מלבן של
צדוקין: אלא לענין גסטרא
מפ' ר"ח זהו שבר בלשון
יון ונראה שאין שבר כלי
חוס טמא משום גסטרא
אלא א"כ יתרו לאוכלין
(א"כ"ש נשבר לגמרי
שהשבר צריך יתרו (והימה)
[וא"ת] הוא דתנן במס'
כלים ומיית' לה בפרק אלו
טריפות הדיקן שבכלי חוס
הן ודפנותיהן שיעורן כבדי
סיכת קטן. ועד לוג ומלוג
עד סאה וביביעת. וכיון
דאיירי ע"י יתרו אפי' הגדול
שבתן וזה שיעורו כדי סיכת
קטן וי"ל כיון דאין דרך
לייחד שבר כלי גדול כשהוא
קטנים כל כך בטלה דעתו.
ומייתו קשה מאד דתניא
בטוספתא גדלים גבי
קרקרי' היל' ודפנותיהן
שיפן ועשאן כלי מקבלין
טומאה מכאן ולהבא דברי
ר' מאיר וכו"ל כלי חוס
ששורף שנה אחת שבתן
לו טומאה עולמית. והבא
אמרינן אפי' דטהור לגמרי
יש לו טומאה ע"י יתרו וכן
בניקב כמציא זית טהור
מלקבל זימים ועדיין כלי
הוא לקבל דמונים ופרשי'
דאם יתרו לרמונים מקבל
טומאה מכאן ולהבא. וי"ל
הדאי טומאה צריך תיקון
נחמא לירי טומאה ע"י יתרו
והיא תוספ' דאין לו
טומאה לגמרי היינו
טומאה לטומא. תיקון.
והימה הא דתנן במס' כלים
חבתי חוליות פחות מד'
טפחים טהור מירחו בטיט
מקבל טומאה משיטקו
לאפות בו פופנין אלמא
מיעיל בו תיקון ולא
מיספרי לאוקומי כר' מאיר
אלא כהבן וי"ל דהא
דאמרי רבנן דאין לו טומאה
לעולם היינו בשברים
קטנים פחותים משיעור
המפורש בחולין דחמת
גביעיתן לא מוהי בהו תיקון
אבל הן דהגור מירי שהוא
כלי חשוב כמתחלה ע"י
תיקון: ביצ' בודקין כלי
חוס לידע אם ניקב בכונס
משקה. כולי שמעתי מדברי
כלי חוס לענין כונס משקה
וכן בפ' המצניע דקאמר
רבא חמש מדות בכלי חוס
ניקב בכונס משקה דרוקא
כלי חוס מתבטל מותר
כלי שניקב בכונס משקה
אבל משא לא רשל מחמת לא
והא דאמר רבא בפ' כל
הבשר כלי שניקב בכונס
משקה אין נוטלים ממנו
לדידם היינו דרוקא כלי חוס
אבל משא לא רשל מחמת לא
אפי"פ שניקב בכונס משקה
צריך להחמיר כיון
דינקט החם כלי חוס:

ואיבעית אימא רבי שמעון ולאחר הפרק ולי' ליה חוקה
דרבא. ר"ח פוסק להלכה כרבי שמעון דמוך הפרק
כלפני הפרק כדמסקינן שלהי יואל דופן (לעיל דף מו). והואו דלית
ליה דמוך הזמן כלאחר זמן איתומצ לעיל ומומוך קך פסק נמי דאין
הלכה כרבא דלאחר חוקה הביאה
סימנין דהא ר' שמעון דפסקין כוותיה
לית ליה דרבא ועוד צפרק מי שמת
(ב"ב דף קטו). אמר רב נחמן בודקין
לחלילה ולמיאונים ואין נראה דלפילו
יהיה הלכה כר' שמעון צהא דמוך
הפרק כלפני הפרק אין הלכה כמותו
צהא דלית ליה חוקה דרבא דלאו
הא צהא תליא ורבא גופיה פסקי
לעיל דמוך הזמן כלפני זמן והא דמוקי
הש"ס כרייתא כרבי שמעון ולית ליה
דרבא אע"ג דלתי ספיר כרבי יהודה
וכרבא אין זו ראייה מן הש"ס
(א) דמיישצ הדרייתא ככל ענין ורזב
נחמן נמי לימא מקמי רבא דהוי
בתראה ועוד דרבא נמי איכא לאוקומי
מילתיה דרב נחמן דלאחר בודקין
למיאונים היינו מוך הפרק ליתא חוקה
אזי נמי אחר הפרק ובודקין אם לא
ימלאו שערות תמאן דאין מושישין שמא
נשרו אלא כשצבל אחר זמן ורבא
איירי כשצבל ומעשים ככל יום
דסמכין אצדיקת נשים לאחר הפרק
והיינו דלא כר"ש ואפי' במוך הפרק
כלפני הפרק אומר רבי דאין הלכה
כרבי שמעון דלא כרחק מוך הזמן
ותוך הפרק לאו חדא מילתא הוא דלי
חדא מילתא הוא א"כ אמאי איתומצו

ואיבעית אימא ר"ש (א) ולאחר הפרק. קאי דקאמר ר"ש מוך הפרק
בזדקת ולא אמין למסמן עליהו לחלילה ולמיאון דהא אפי' משתמחי
כלפני הפרק דמי וקטנה היא אצל לאחר הפרק דאי משתמחי סימן
יניהו ושריין לה לא מהימני אלא להחמיר דלית ליה חוקה דרבא:
למסתמא כרבנן. דהא מפני שאמרו
סתמא היא וקמ"ל סתם משנה כרבנן
דלמרי אזי אפשר: קראי. ש"ס
נכוניו) בעשות מזכרים לדין: **במתני'**
שהו מנינים. משקה. כשמניחו על
המים יש בו נקב גדול שהמים נכנסין
למכו: **מוזיא.** כל שכן אם נותן
המים למכו ויאלץ המשקה לחוך:
ויש. נקב קטן שמוזיא ואינו מנינים.
וגמרא מפרש מאי נפקא מינה: **כל**
אבר. אצבע יתרה: **שיש** בו צפורן
יש בו עלס. והוי אבר חשוב ומטמא
צאהל אפי' אין זה שיעור דקיימא
לן) האצרים אין להם שיעור אפי'
פחות מכית מן הממ: **ויש** שיש בו
עלס דו. לא הוי אבר אם יתרת אפי'
היא אצל אינה של יתרת אפי' אין זו
צפורן אבר הוא ומטמא: **כל**
המטמא מדרס הוה מטמא **בנת.**
כדמפרש בגמרא שאין לך כלי הראוי
למושב הזב שאין שם כלי עליו וראוי
לקבל כל טומאות. והא דנקט טמא
מת משום דומיא דמדרס הוא דלכ
הטומאה הוא והכי קאמר כל הראוי
להיות אב הטומאה כדמדרס הזב ראוי
להיות אב הטומאה אם נגע צמת או
נטמא צאהל הממ: **ויש.** שהוא כלי
גמור לקבל כל טומאות ונעשה אב
הטומאה על ידי מת ואינו נעשה אב הטומאה על ידי
כדמפרש בגמרא [ע"ב]: **גב' למי חטאת.** לקדש בו מי חטאת דרחמנא
אמר (במדבר יט) מים חיים אל כלי והאי לאו כלי הוא: **ופסול משום**
גסטרא. כלומר כל שכן אם נקבה גסטרא ככונס משקה צטיל לה
מתרת גסטרא וטוהרה מכל טומאה דהא אפי' כלי שלם מני נקיב
ככונס משקה צטיל ליה: **גסטרא.** היינו שבר כלי חוס הראויין
לחלילה ועדיין מקבלין טומאה כדתיא בגמרא צאלו טריפות (חולין
דף נד): הדקין שבכלי חוס הן וקרקרומיהן ודופנותיהן יושבין שלא
מסומכין שיעורן כבדי סיכת קטן עד לוג ומלוג עד סאה כרביעית
כו': **מוזיא.** נקב קטן הוא: **כשר למי חטאת.** דכלי שלם כנקב
קטן כולי האי לא צטיל: **ופסול משום גסטרא.** גסטרא שנקבה אפילו
כמוזיא משקה צטלה לה: **שונין.** הלכה למשה מסיני: **שיעורו**
ככונס משקה. פחות של שיעורים המצטילים אותו מהיות כלי. כונס
משקה הוא שיעור הראשון שהוא מצטלו מהיות כלי למי חטאת
כדתיא בגמרא שבת (דף ע"ב): חמש מדות צבלי חוס לן) ניקב כמוזיא
משקה טהור מלטמא גסטרא ועדיין כלי הוא לקדש בו מי חטאת
ניקב ככונס משקה פסול לקדש בו מי חטאת ועדיין כלי הוא
לכל שאר דברים ניקב כשורש קטן טהור להכשיר זרעים ועדיין
כלי הוא לטומאה שהרי ראוי לקבל בו זימים ניקב כמוזיא זית טהור
מטומאה שקבל עד שייחדנו לרמונים ניקב כמוזיא רמון טהור
מכלום נמלא כונס משקה הוא שיעור הראשון אצל כמוזיא משקה
לא צטיל: **ולא אמרו מוזיא משקה.** צטיל אלא לענין גסטרא
בלבד אע"פ שאינו מנינים לפי שאין אומרים הבא גסטרא לגסטרא
כשניקבה כמוזיא משקה שוב אין חס עליה ואינו משתמש בה
שאין אומר הבא גסטרא אחרת וניחא תחת גסטרא זו לקבל משקה
היואל אצל צבלי שלם שנקב כמוזיא משקה לא צטיל מכלום לפי שהוא
חס עליו ואינו שצורו ומשתמש בו ומציא גסטרא ומניח תחתיו
לקבל משקה היואל: **אם נכנס.** אם נכנס משקה לתוכה:

(א) [לעיל ג:] (א) [בככות טו.
דתיק:] (א) סוכה כ, (ד) [שבת
ל, א:] (א) [יחזקאל טו:]
(א) [יחזקאל כ, לעיל חמ,]
(א) [לעיל מנב, ח] ר"ל
(א) [למלאוהו] (א) [ש"ס]
(א) [וע"פ חוס' חגיגה כג.
ד"ה שופרות, ח] א"כ
בענין ערך גמרא א"כ
(א) [גמרא פ"ב מ"ג, ח] (א) [ג'
במו"פ פ' אלו טריפות דמס'
מקוריים כדתיא פה],

גהרות הב"ח

(א) גב' רבי שמעון ואלאחר
הפרק: (ב) רש"י ד"ה
ואיבעית אימא: (א) ר"ש
ואלאחר הפרק: (א) ר"ש
ד"ה ואיבעית וכו' אין זו
לראיה מן הש"ס שהש"ס
מיישב ומי' ועוד דלרבא
נמי:
(א) גב' רבי שמעון ואלאחר
הפרק: (ב) רש"י ד"ה
ואיבעית אימא: (א) ר"ש
ד"ה ואיבעית וכו' אין זו
לראיה מן הש"ס שהש"ס
מיישב ומי' ועוד דלרבא
נמי:
למסקין:

מוסף רש"י

כל המטמא מדרס
מטמא טמא מת. והוא
הדין לכל הטומאות, כיון
נוגע בשר ובגדלי, והאי
דנקט טמא מת, משום דבא
הכי קאמר, והכי קאמר
כל הנעשה אב הטומאה על
ידי מדרס נעשה אב הטומאה
כשהוא טמא מת, דאין לך
מיטמא מדרס אלא המיטמא
לשטיבה, וכן דעו למשמש
כלי הוא וכל שהוא כלי למדרס
מיטמא ככל טומאה אפילו
הוא כשעתי כלי עץ, דלפנין
ליה כ"ף נכנסת צמת דפ"י)
מפן צמת חוס ודין הוא כו'
(טו"ב ב.) ירש שמיטמא
טמא מת ואינו מטמא
מדרס. והיטו טה שיהא לך
אצל אינו מיוחד לשטיבה,
דמטמא ככל טומאות חוס
מטמא מדרס, שיש שם חוס
עליו הזב ולא נגע בו טהור,
דלגבי מדרס מיוחד לך
בענין, כדאמרינן (שבת ע"ג)
יאל שאמריטו לי עמוד ונעשה
מלאכתו (טו"ב טו.) שרינן.
התנאים שזין כרייתא (שבת
ל.) כלי חוס. דשעיר
הראשון האמור בו לנטול
בנקבת משום כל שיעורו
בכונס משקה. הוא דמטמא
ליה מיאל מתורת מי חטאת
(ש"ס) ולא אמרו מוציא
משקה. נקב מוזיא משקה
חשוב לנטול, אלא לענין
גריסטרא בלבד. דהוא דהוי
אזי נקבה הכי כמוזיא משקה
משאל שדי ליה (ש"ס) שאין
אומרים הבא גסטרא.
אחרת לגסטרא. זו ליהני
תחתיה לקבל הטיטין, אצל
כל שלם חסון עליו משום
נקב פורחא כל שדי ליה
ומימין גיטמא תחתיו (ש"ס).

לעיל רבי יוחנן ורבי יהושע צן לוי דלמרי מוך הזמן כלאחר הזמן כיון
דפליגי: הכא תנאי ועוד דלעיל קרי ליה זמן והכא קרי ליה פרק ועוד
פרק משמע גלותו כנו (וימנו דף ק"ב): המשאין סמוך לפרקן וצפרק
המוזיא יין (שבת דף פ"ב): צנות ישראל שהגיעו לפרקן ולא הגיעו פירוש
הביאו צ"ס שערות ולא הגיעו לכלל שנים ומפרש רבינו ס' דפליגי
הכא צ"ס אחרון של שנת י"ב ויום אחד לנקבה או ציום שנת י"ג
ויום אחד לזכר ואזונו י"ב ויום אקרי מוך הפרק דלר' יהודה הוי זמן
הצאת שערות מתחלת היום ולרבי שמעון צסופו וק"ל כרבי יהודה
לגבי רבי שמעון צפרק מי שהוליאורו (שיעורין דף מו): והשתא יבס
קטן או יבמה קטנה שצאו לחלוץ טוב לכתחלה לבדוקס לפני הפרק
אם יש להם שערות וכן לאחר הפרק ואם הן אומן שהיו קודם
נמתיין עד שיביאו שערות אחרות אצל יבס גדול ויבמה גדולה דלא
אפשר עוד לזכר חולצין ספיר אם יש להם שערות ואין לחוש שמא
לפני הפרק צאו דשפירשתי לעיל ואם יש ליבמה דדיס גדולים אין
צריך לבדוק אחר השערות דהא אמרינן לעיל אזי ליבמה שיבא העליון
עד שיבא התחתון: **בש"ר** ל"מי חטאת. והא דלמרינן (יומא דף ג.)
שכל מעשיה צבלי גללים צבלי אצנים צבלי אדמה היינו צומן שמוזין על
כהן השורפה שהחמירו שם לפי שהקילו לטומאות (א) לשחטה צטבול יום
להוליא מלגן של צדוקים: **אלא** לענין גסטרא. פייש ר"ח
גסטרא הוא שבר בלשון יין ונראה דאין שבר כלי חוס טמא משום
גסטרא אלא א"כ יתרו דהא אפילו שלם כשניקב צכונס משקה טהור
עד שייחדנו לאוכלין כ"ש אם נשצר לגמרי דעשו השצרים יתרו וא"ת
והא דתנן (א) ומיית' ליה צפרק אלו טריפות (חולין דף נד): הדקין שבכלי
חוס הן וקרקרומיהן ודופנותיהן שיעורן כבדי סיכת קטן עד לוג
ומלוג עד סאה כרביעית כו' כיון דלמרי ע"י יתרו אפילו שבר מכלי
גדול יהא שיעורו כבדי סיכת קטן וי"ל דאין דרך לייחד שבר קטן
הבא מכלי גדול וצטלה דעתו אצל כל בני אדם ואם תאמר הא דתניא
צתוספתא דכלים כ"פ מחטו וטבעת ושוליי המחצין וקרקעות הכלים
אין ממלאים ואין מקדשין צהם שפאן ועשאן כלי מקדשין צבן כו'
צברי ר"מ וכו"ל כלי שטהר שעה אחת אין לו טומאה עולמית (א) ואין לומר דכשצריך תקון בו לא נחית ליה טומאה דהתנן דמסכת כלים
(פ"א מ"ח) חבתי חוליות פחות מד' טפחים טהור מירחו צטיל טומאה מקבל טומאה משקיטו לאפות בו כסופגנין אלמא מהני זה תיקון ולא מסתברא
דלתיא כר"מ ולא כרבנן וי"ל דמה שאין לו טומאה לעולם היינו צבצבים החמומים משיעור המפורש בחולין (דף נ"ב) ונחמתי גריעותם לא מהני
תקון צבן אצל הך דתגור מיירי דע"י תקון הוא כמתחלה: **אם** בנסה בידוע שהוא בכונס משקה. והא דלמרי צפרק כל השצר (חולין
דף קו). אזי צויע דוולא ככונס משקה מילף לייפי ומצטילין צו הדיס דהוו מחוצרין לנהר לאו היינו ככונס משקה דהכא דהתם איירי כשהנקב
כל כך גדול עד שממים מקלחין והוי צבור ע"י נזוק לדיס דלע"ג דלענין צבילה לא הוי צבור וכונס משקה דהכא שיעור טיף טיף
כדלמרי צסמוך מיהו אפשר דההוא כונס משקה הוי כדעהא דהתם נמי מיית' האי כונס משקה דהכא דלאחר רבא כלי שניקב צכונס
משקה אין נוטלין הימנו לדיס משמע דשוין ואע"ג דלא הוי נזוק דצדצר מועט הוי צבור לענין צבילת ידים וגם רש"י לא הזכיר שם נזוק
ואע"ג דצבילי שמתמין צמתניהן וצביריתא לא קאמרו כונס משקה אלא צבלי חוס וצסוף המלניע (שבת דף ע"ב): נמי קאמר ה' מדות
צבלי חוס משמע דדרוקא צבלי חוס הן כל אותם צבלי חוס ולא צבלי ע"מ ע"מ צבלי חוס דרבא אצל כל צבלי חוס שניקב צכונס משקה אין
נוטלין הימנו לדיס יושא להחמיר צכל הכלים שניקבו ככונס משקה שלא ליטול מהם כיון שלא הזכיר שם כל צבלי חוס אלא קאמר כלי סתם:

דברי ר"מ וכו"ל כלי שטהר שעה אחת אין לו טומאה עולמית (א) ואין לומר דכשצריך תקון בו לא נחית ליה טומאה דהתנן דמסכת כלים
(פ"א מ"ח) חבתי חוליות פחות מד' טפחים טהור מירחו צטיל טומאה מקבל טומאה משקיטו לאפות בו כסופגנין אלמא מהני זה תיקון ולא מסתברא
דלתיא כר"מ ולא כרבנן וי"ל דמה שאין לו טומאה לעולם היינו צבצבים החמומים משיעור המפורש בחולין (דף נ"ב) ונחמתי גריעותם לא מהני
תקון צבן אצל הך דתגור מיירי דע"י תקון הוא כמתחלה: **אם** בנסה בידוע שהוא בכונס משקה. והא דלמרי צפרק כל השצר (חולין
דף קו). אזי צויע דוולא ככונס משקה מילף לייפי ומצטילין צו הדיס דהוו מחוצרין לנהר לאו היינו ככונס משקה דהכא דהתם איירי כשהנקב
כל כך גדול עד שממים מקלחין והוי צבור ע"י נזוק לדיס דלע"ג דלענין צבילה לא הוי צבור וכונס משקה דהכא שיעור טיף טיף
כדלמרי צסמוך מיהו אפשר דההוא כונס משקה הוי כדעהא דהתם נמי מיית' האי כונס משקה דהכא דלאחר רבא כלי שניקב צכונס
משקה אין נוטלין הימנו לדיס יושא להחמיר צכל הכלים שניקבו ככונס משקה שלא ליטול מהם כיון שלא הזכיר שם כל צבלי חוס אלא קאמר כלי סתם:

(א) נראה דקאמר וי"ל דהא
אפי' שלם שניקב צכונס
משקה טהור עד שמתנו
לאוכלין כ"ש וכו'.